Lausunto
3.6.2020

Otto Lehtipuu

Ympäristövaliokunta
Eduskunta

E 36/2020 vp Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP pitää tärkeänä yhteisiä eurooppalaisia ja jäsenmaiden yhteensovitettuja toimenpiteitä kiertotalouden vahvistamiseksi. On hyvä, että Suomi asettuu tukemaan komission kunnianhimoisia ja kattavia suunnitelmia.

Yritysten rooli kiertotalouden edistämisessä ja toteuttamisessa on aivan keskeinen. Innovaatiot, kuten uudet tuotteet ja palvelukonseptit syntyvät pitkälti yritysten toiminnassa ja niiden välisessä kilpailussa.

Toisena yleisenä kommenttina YTP haluaa korostaa, että kiertotalouden on pohjauduttava markkinaehtoisille ratkaisuille, ja että kiertotalous on rinnastettava muuhun teollisuuteen. Komissio ansiokkaasti painottaa sisämarkkinoiden vahvistamista kiertotaloudessa ja monia toimenpiteitä uusioraaka-aineiden kysynnän vahvistamiseksi. Suomen tulee asettua voimakkaasti tukemaan näitä ja muita markkinoita ohjaavia ja kannustavia toimenpiteitä.

YTP yhtyy EK:n lausunnossa esitettyihin näkemyksiin ja tuo lisäksi esiin seuraavaa:

Kestävän tuotepolitiikan osalta on todettava, että kiertotalouden toteutumisen edellytyksenä on kierrätettäväksi kerätyn materiaalin hyödyntäminen uusien tuotteiden valmistuksessa. Pelkkä materiaalien erilliskeräys ei vielä ole kierrätystä. Kierrätysmateriaalien osuuden lisääminen tuotteissa ja uusioraaka-aineiden sisämarkkinoiden luominen Euroopassa ovat erittäin kannatettavia tavoitteita, mutta ne molemmat kaipaavat konkreettisia toimenpiteitä. On hyvä, että julkisten hankintojen rooli on tunnistettu kierrätysmateriaalien ja kiertotalouden uusien ratkaisujen ja liiketoimintamallien käyttöönotossa ja markkinoiden vahvistamisessa.

Keskeisten tuotteiden arvoketjujen osalta YTP on tyytyväinen Suomen kannassa ilmeneviin täsmennyksiin. Samalla kun painotetaan materiaalikiertojen turvallisuutta on mahdollistettava vähemmän puhtaiden materiaalien kierrättäminen siellä, missä se on turvallista ja missä se tukee kestävää tuotesuunnittelua. Turvallisuusvaatimusten ei pidä estää teollisuusalakohtaisten suljettujen kiertojen kehittämistä, jos se osoittautuu teknisesti ja taloudellisesti mahdolliseksi. YTP kannattaa pakollisia kierrätysmuovien osuutta koskevia vaatimuksia, sillä ne voivat olla tehokkaita ohjauskeinoja kierrätysmateriaalien kysynnän kasvattamiselle ja sitä kautta edistävät muovien tehokasta kierrätystä.

Erityisesti **jätehuoltopolitiikassa** tulee hakea markkinaehtoisia ja kilpailuun perustuvia toimintamalleja tehokkuuden ja innovaatioiden edistämiseksi. Jätehuolto ja hyödynnettävien materiaalien keräys ovat olennainen osa kiertotalouden arvoketjua. Yksinoikeudet ja markkinoiden rajaaminen eivät edistä tehokkuutta eivätkä monipuolisten palvelujen kehittämistä.

YTP korostaa, että tiedonkeruu- ja raportointijärjestelmiä tulee perustaa ja kehittää vain todelliseen tarpeeseen. Kerätyn tiedon ei pitäisi olla vain periaatteessa kierrätysalan toimijoiden hyödynnettävissä, vaan kerätyn tiedon tulee palvella kierrätysalaa ja olla käytännön kannalta tarpeellista. Muussa tapauksessa vain synnytetään turhaa ja kallista hallinollista taakkaa toimialalle, joka jo nyt on epäedullisessa asemassa esimerkiksi uusioraaka-aineiden hintakilpailussa fossiilisten ja neitseellisten raaka-aineiden kanssa.

Jätteiden vientiä EU:n ulkopuolelle on syytä rajoittaa sekä jätteiden dumppaamisen estämiseksi että kiertotalouteen perustuvan teollisen pohjan vahvistamiseksi EU:ssa. Jätteensiirtoa rajoitetaan monin säädöksin myös jäsenmaiden välillä. YTP korostaa, että näiden jäsenmaiden sisäisten jätteensiirtomenettelyjen sujuvoittaminen on oleellista EU:n laajuisten markkinoiden kehittymiseksi. Esimerkiksi uusiomateriaalien standardit tai kansallisesti myönnettyjen jätestatuksen päättymisten (End-of-Waste-päätökset) harmonisointi tai vastavuoroinen tunnustaminen jäsenmaiden välillä ovat keskeisiä kehityshankkeita.